

Suokasveista monipuolisia tuotteita

Marika Laurila, Bertalan Galambosi & Sari Himanen
Luonnonvarakeskus

Luonnontuotepäivät 23.-24.11.2016, Joensuu

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

© Luonnonvarakeskus

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Suokasveista uusia elinkeinomahdollisuuksia (SUOKAS) hanke 1.11.2015-28.2.2017

- Luonnonvarakeskus koordinoi, Oulun 4H-ydistys osatoteuttaja
- EU:n Maaseuturahasto tukee
- Kartoitetaan kosteikkokasvien käyttömahdollisuuksia ja nykyistä käyttöä Suomessa ja ulkomailla
- Kehitetään ja aktivoidaan nykyistä keruutoimintaa
- Selvitetään yritysten kiinnostusta kosteikkokasvien käytön lisäämiseen ja tähän liittyviä kehittämis- ja tutkimustarpeita

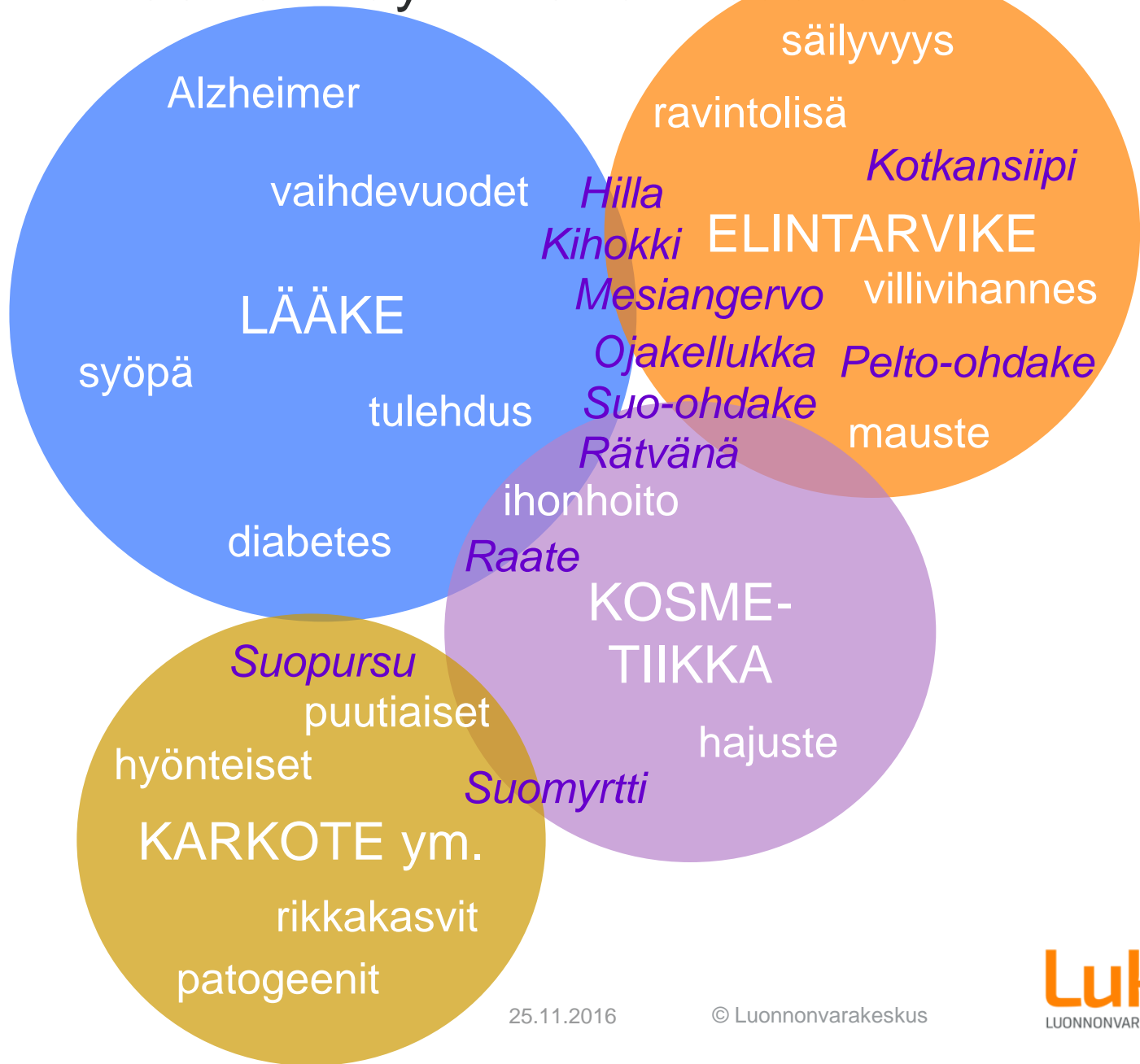
→ Tavoitteena lisätä kosteikkokasvien kaupallista hyödyntämistä ja kotimaista jatkojalostusta

<https://www.luke.fi/projektit/suokas-paaprojekti/>

Kosteikkokasvien käyttömahdollisuuksia - kirjallisuusseelvitys

- Tarkastelussa mukana noin 40 kasvilajia
- Lähteet:
  - tutkimusjulkaisutietokannat: PubMed, Web of Science
  - perinnekäyttö: Plants for a future ja Native American Ethnobotany -tietokannat
  - muut kirjalliset ja internetlähteet

Kosteikkokasvien käyttömahdollisuuksia

Hoitavia ja terveyttä tukevia ominaisuuksia → elintarvikkeita, kosmetiikkaa, lääkkeitä?

- Monet antimikrobisesti ja antioksidanttisesti tehokkaita
- Mesiangervolla ja ojakellukalla on mahdollisesti Alzheimerin tautia ehkäiseviä vaikutuksia
- Rätvänä hoitaa ruoansulatuskanavan tulehduksia
- Suo-ohdake aktivoi ihosolujen kollageenisynteesiä

Uusia villivihanneksia?

- **Suo-ohdakkeesta** Lönnrot (1866): ”nuoret taimet keväällä hyvät ruoka-aineiksi”, myös nykyhortoilijalle parsan veroinen herkku: <http://hortoilu.fi/miksi-luolaihminen-osasi-hortoilla/>
- **Pelto-ohdake** Italiassa yleisesti käytetty villivihannes → keitot, paistokset, piiraat... reseptejä löytyy monista kirjoista
  - hyvä ravintoarvo
  - siipikarjalle lupaava rehulisä
- **Kotkansiivellä** Pohjois-Amerikassa pitkä käyttöperinne, markkinoilla > 200 000 kg

Karkotteita ja kasvinsuojelua

- Suopursuöljy ja –uute karkottavat puutiaisia ja hyttysiä.
  - Sen eteeriset öljyt vähentävät myös kaalikoin viljelykasveilla ja kovakuoriaisten metsäpuilla aiheuttamia vahinkoja.
- Suomyrttiuute karkottaa eri hyönteislajeja ja öljy myös puutiaisia.
  - Öljyn ja lehtijauheen on havaittu tehoavan myös ongelmallisiin vieraskasvilajeihin.

Kasvilajien käytön kartoitus yrityksistä

- Mitä kasvilajeja käytetään
  - kosteikkokasvit
  - muut kotimaiset luonnonkasvit
- Internet-hakujen satoa:
  - tietoja noin 100 kotimaisesta yrityksestä ja 60 kasvilajista
  - eniten havaintoja elintarvike-, kosmetiikka- ja eläimille suunnatuista tuotteista
- Potentiaalisten kosteikkokasvien käyttöä selvitettiin myös ulkomailta → tietoja noin 80 yrityksestä

Yleisimmin käytetyt kosteikkokasvit ja niiden käyttö tuoteluokittain (luvut yritysten lukumääriä)

Laji	Alue	Elintarvike	Lääke	Kosme- tiikka	Karkote	Eläin- tuote	Käsityö	Raaka- aine
Kihokki	Suomi	2						1
	EU	7	14					6
Mesiangervo	Suomi	13		11		4		4
	EU	?		?		?		?
Raate	Suomi							
	EU	1	2	7				5
Rätvänä	Suomi							
	EU	5	1	2				7
Suomyrtti	Suomi						1	
	EU	4		10				1
Suopursu	Suomi			2			2	
	EU	1	16		2	1		4

Kosteikkokasvien käyttö yrityksissä tuoteluokittain, esimerkkinä suomyrtti

laji	yritys	maa	elintar- vike	kosme- tiikka	lääke	karkote	eläimille	käsityö	raaka- aine	tuotteista tarkemmin
Suomyrtti: Suomi								1		
	Sanski	Suomi						x		värjätty lanka ja neule
Suomyrtti: EU			4	9					1	
	Amphora Aromatics Ltd	UK		x						eteerinen öljy
	Aromantic Ltd	UK		x						eteerinen öljy
	Diana Drummond Ltd.	UK		x						saippua
	Elaine Mummery Acne Clinic	UK		x						voide
	Gageleer cvba-so	Belgia	x							alkoholijuoma
	Highland Soap co.	UK		x						saippua, voide
	Hermitage Oils	UK		x						eteerinen öljy
	Kosmetikos DNR	Liettua							x	uute
	Living Energy Systems Ltd	UK		x						vaahto, voide
	Luminescents	UK		x						eteerinen öljy
	Outer Hebrides Soap Shack	UK		x						saippua
	Thisted Bryghus	Tanska	x							alkoholijuoma
	Treboom Ltd.	UK	x							alkoholijuoma
	Williams Bros. Brewing Co.	UK	x							alkoholijuoma
Suomyrtti: Pohjois-Amerikka			2	1		1				
	Aliksir	Kanada	x	x						mausteöljy, eteerinen öljy/vesi
	Dogfish Head Craft Brewery Inc.	USA	x							alkoholijuoma
	Montana Farmacy	USA				x				puutiaskarkote: spray, uute, voide

Esimerkkejä suomyrtti (*Myrica gale*) -tuotteista maailmalla

Kosmetiikkaa

- saippuaa, voiteita, eteerisiä öliä

Olutta

Karkotteita

Esimerkkejä suopursu-tuotteista - lääkkeitä uutaina, rakeina, voiteina

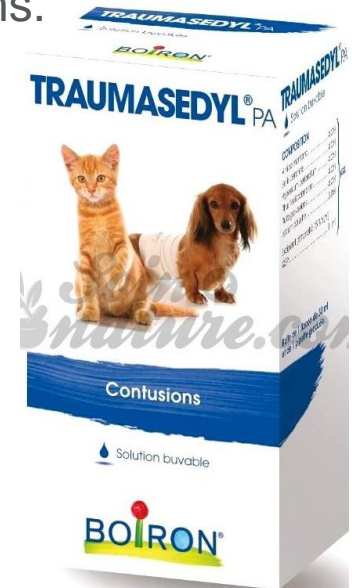

Reumaan, kihtiin ym.
lihaskipuihin ja nivelkipuihin

Yskään ym. hengitystievaivoihin

Hyönteisten puremiin,
haavoihin ym.

Myös eläimille,
ruuhjeisiin yms.

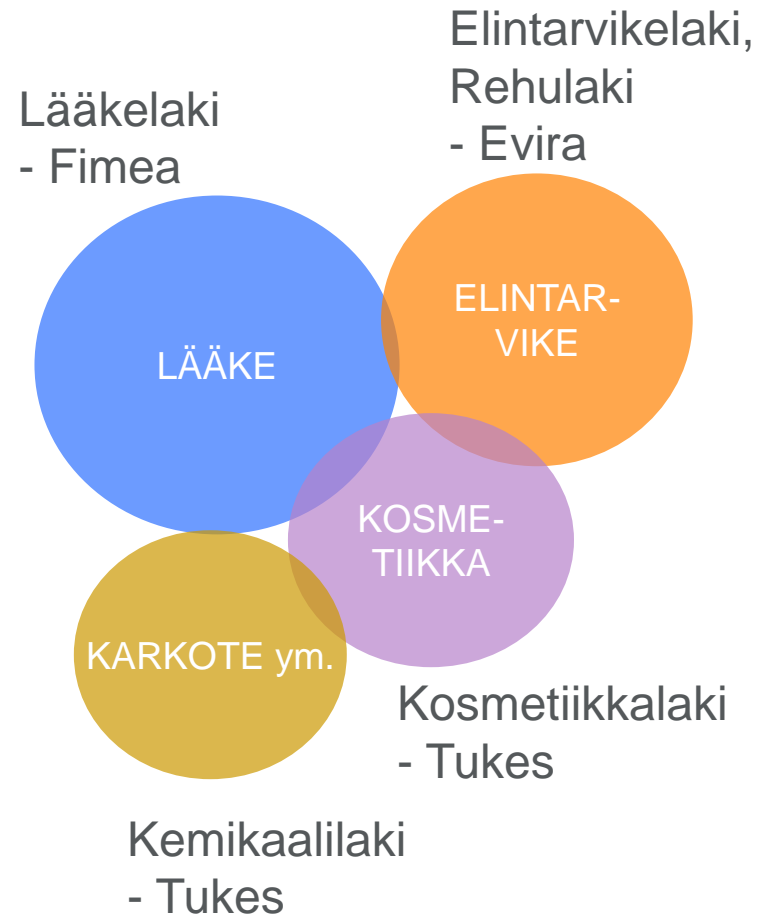

Esimerkkejä suopursu-tuotteista maailmalla - karkotteita punkkeja ja hyönteisiä vastaan

Mahdollisuuksista tuotteiksi?

- Lisätutkimustarpeet?
  - laatu
  - vaikuttavuus
  - turvallisuus
- Raaka-aineen hankinta?
  - saatavuus
  - kestävä keruu / viljely
- Sädökset?
  - selvitykset
  - maksut

Työpaja 19.1.2017 Oulussa

Uusia tuotteita luonnonkasveista – tutkimuksesta tuotekehitykseen

Työpajan tavoitteina on

- välittää uutta tutkimustietoa kosteikkokasveista
- kertoa luonnonkasvien käyttömahdollisuuksista ja markkinanäkymistä
- antaa tietoa lainsäädännön asettamista raameista tuotekehityksessä
- koota tutkimus- ja kehittämistarpeita
- verkostoida yrittäjiä ja muita alan toimijoita

Tervetuloa!

Kiitos!

